
RÅDGIVNINGSAVDELNINGEN INFORMERAR OM

Mål om mindre värden vid allmän domstol

© Villaägarnas Riksförbund 2009

Detta informationsmaterial är upphovsrättsligt skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk. Varje eftertryck och/eller kopiering utan tillåtelse av VILLAÄGARNAS jurister eller behörig firmatecknare för VILLAÄGARNA är strängt förbjudet. Informationsmaterialet är endast avsett att fungera som generell vägledning. För råd i specifika ärenden rekommenderar VILLAÄGARNA att kontakt tas med VILLAÄGARNAS jurister alternativt annan juridisk expertis.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	2
1. VAD INNEBÄR BEGREPPET ETT MÅL OM MINDRE VÄRDEN?.....	3
2. FÖRFARANDET OCH HANDLÄGGNINGEN VID DOMSTOL.....	4
3. NÄRMARE OM INNEHÅLLET I ANSÖKAN OM STÄMNING RESP SVAROMÅLET	6
4. EXEMPEL PÅ ANSÖKAN OM STÄMNING OCH SVAROMÅL	7
EXEMPEL PÅ ANSÖKAN OM STÄMNING	8
EXEMPEL PÅ SVAROMÅL	10

1. VAD INNEBÄR BEGREPPET ETT MÅL OM MINDRE VÄRDEN?

Vid rättegång inför allmän domstol gäller för mål som avser krav på betalning om högst ett halvt basbelopp, vilket för år 2009 innebär 21 400 kr, specialregler angående domstolens sammansättning och parternas rätt att få sina rättegångskostnader ersatta. För att reglerna skall vara tillämpliga måste målet dessutom vara dispositivt, d v s ett mål där det är tillåtet för parterna att träffa en förlikning. Mål vars tvisteföremål inte överstiger ett halvt basbelopp och som är dispositiva brukar kallas småmål.

Specialreglerna om småmål innebär för det första att ett mål av detta slag skall handläggas av en ensam domare.

För det andra får en parts ersättning för rättegångskostnader inte avse annat än kostnad för:

- Rättslig rådgivning under en timme vid ett tillfälle för varje instans och med belopp som motsvarar högst den ersättning som betalas för rådgivning enligt rätthjälplagen (1996:1619), vilket för år 2009 innebär ca 1 380 kr inklusive mervärdesskatt
- Ansökningsavgift
- Resa och uppehälle för part eller ställföreträdare i samband med sammanträde eller, om personlig inställelse inte krävs, resa och uppehälle för ombud (begränsad ersättning)
- Vittnesbevisning
- Översättning av handling

Begränsningarna i rätten till ersättning för rättegångskostnader innebär att man inte får ersättning för kostnaderna att anlita en advokat. Detta gäller oavsett om man vinner eller förlorar målet. Ersättningen för rättegångskostnader för den som vinner målet kommer därigenom att uppgå till högst några tusen kronor. Den som förlorar målet får som huvudregel betala såväl de egna som motpartens kostnader med ovan angivna begränsningar (således normalt högst 5 000 – 10 000 kr). Det är tänkt att parterna själva skall kunna föra sin talan. Domaren hjälper parterna in på rätt spår genom s k processledning.

För att reglerna om ett förenklat förfarande skall gälla måste målet avse en fordran i pengar. Fordran kan bero på att gäldenären (den som är skyldig att betala) lånat pengar, hyrt en fastighet, köpt egendom osv.

När en gäldenär underlåter att göra rätt för sig på förfallodagen beror det oftast på att han inte vill eller inte kan betala. En annan anledning kan vara att parterna är oeniga om hur stor fordringen är.

Den av parterna som beslutar sig för att anhängiggöra en talan (påbörja ett mål) kan välja mellan att ansöka om betalningsföreläggande hos den kronofogdemyndighet eller ansöka om stämning vid tingsrätten på den ort där gäldenären är folkbokförd. Reglerna om småmål gäller oavsett om målet påbörjas genom ansökan om betalningsföreläggande eller ansökan om stämning.

I fortsättningen behandlas endast förfarandet inför domstol. Beträffande förfarandet vid kronofogdemyndighet, se informationsskriften ”Betalningsföreläggande och avhysning”.

2. FÖRFARANDET OCH HANDLÄGGNINGEN VID DOMSTOL

Ett mål inför allmän domstol (tingsrätt) påbörjas genom att den som kräver någonting (kallas käranden) ansöker om stämning, normalt vid den domstol där svaranden har sitt hemvist. Innan tingsrätten påbörjar handläggningen av målet måste käranden betala en ansökningsavgift (450 kr för år 2009). Om käranden betalat ansökningsavgiften och stämningsansökan uppfyller de krav som uppställs i rättegångsbalken, se nedan i avsnitt 3, utfärdar tingsrätten stämning. Om ansökan om stämning inte uppfyller lagens krav får käranden ett föreläggande att komplettera sin ansökan. Att tingsrätten utfärdar stämning innebär att tingsrätten förelägger den som kravet riktas mot (kallas svaranden) att svara på stämningen inom en viss tid, normalt tre veckor, vid risk att tingsrätten annars genom treskodom dömer till kärandens favör. Vid treskodom görs ingen prövning i sak, utan domen är en påföljd för uteblivet svaromål. Vid treskodom kan svaranden, inom en månad från det att denne fick del av domen, söka återvinning, varvid målet tas upp till förnyad behandling och kan avgöras i sak.

I svaromålet skall svaranden avge sin inställning till käromålet (kärandens krav/talan kallas så). Genom svaromålet påbörjas den s k förberedelsen av målet. Förberedelsen kan vara både skriftlig och muntlig. Normalt brukar tingsrätten sända svaromålet till käranden för yttrande. Kärandens yttrande över svaromålet kan i sin tur sändas till svaranden för yttrande osv. Om målet blir tillfredsställande utrett genom **skriftväxlingen** och ingen av parterna begär en muntlig förhandling kan målet avgöras på handlingarna. I så fall brukar tingsrätten slutförelägga parterna, d v s bereda dem tillfälle att skriftligen

slutföra sin talan och komma med sina slutliga yrkanden om ersättning för rättegångskostnader, innan målet avgörs genom dom.

Om målet inte kan utredas tillfredsställande genom skriftväxling eller någon av parterna begär en **munlig förberedelse** kallar tingsrätten som huvudregel till en sådan. Den muntliga förberedelsen har till syfte att klargöra parternas yrkanden, grunden för parternas inställning och den bevisning som parterna önskar åberopa. Vidare har den muntliga förberedelsen till syfte att parterna skall förlikas. Domaren brukar därför ta upp frågan om parterna har fört några förlikningsförhandlingar och huruvida parterna är intresserade av att domaren inleder förlikningsförhandlingar. Förlikningsförhandlingar kan föras inför domaren eller utan att domaren deltar. Om parterna förlikas kan de begära att målet avskrivs (avslutas) eller att förlikningen stadsfästs i dom. I det senare fallet avger tingsrätten en dom med det materiella innehåll som parterna har kommit överens om i förlikningen. Om målet är tillfredsställande utrett efter den muntliga förberedelsen och parterna inte kunnat förlikas, kan man vid den muntliga förberedelsen sätta ut ett datum för huvudförhandling.

Vid **huvudförhandlingen** tillfrågas parterna inledningsvis om det föreligger hinder för huvudförhandling och om parterna har uttömt alla möjligheter till en förlikning. Om hinder inte föreligger och parterna inte kan förlikas påbörjas huvudförhandlingen.

Vid huvudförhandlingen gäller muntlighetsprincipen, vilket innebär att förhandlingen hålls i dialogform. Förhandlingen inleds med att käranden muntligen anger sina yrkanden och grunderna för dessa. Därefter ger svaranden sin inställning till dessa. Sedan följer parternas sakframställan, varvid käranden på nytt inleder. Vid sakframställan förklarar parterna i allmänna ordalag vad tvisten går ut på och redogör för de faktiska förhållandena såsom parterna uppfattar dem.

Efter sakframställan tas eventuell bevisning upp. Bevisning kan vara såväl skriftlig som muntlig. Skriftlig bevisning läses upp och gås igenom. Exempel på skriftlig bevisning är ett kontrakt eller ett kvitto. Muntlig bevisning är förhör med parterna, med eller utan sanningsförsäkran, och vittnesförhör.

Sedan bevisningen blivit genomgången följer parternas plädering. Käranden inleder. Därvid summerar parterna fakta och ger sin syn på vad som är bevisat och hur bevisade fakta skall bedömas juridiskt.

När huvudförhandlingen är slut tar rätten enskild överläggning och meddelar därefter dom, antingen samma dag eller vid en senare tidpunkt som rätten

meddelar. I domen tar man ställning till kärandens yrkanden. Om yrkandena bifalles har käranden vunnit och om de ogillas har svaranden vunnit.

3. NÄRMARE OM INNEHÅLLET I ANSÖKAN OM STÄMNING RESP SVAROMÅLET

En **ansökan om stämning och ett svaromål** skall som regel innehålla uppgifter om

- Domstolen man vänder sig till (dess namn och adress)
- Parternas namn och hemvist
- Parternas yrken och personnummer (för företag gäller organisationsnummer)
- Postadress och adress till arbetsplats
- Telefonnummer
- Övriga förhållanden som kan vara av betydelse för delgivning

Dessa uppgifter behöver domstolen för skriftväxlingen.

En **ansökan om stämning** skall vidare innehålla följande.

- Bestämda yrkanden (i kronor och ören)
- En utförlig redogörelse för de omständigheter som åberopas till grund för yrkandet (grunden)
- Uppgift om de bevis som åberopas och vad som skall styrkas med varje bevis
- Uppgift om sådana omständigheter som gör rätten behörig, om inte behörigheten framgår av adressuppgifter m m
- Eventuella önskemål om domstolens handläggning av målet
- Ansökningen skall vara egenhändigt undertecknad av käranden (eller ombud)
- Om ombud är aktuellt skall även bifogas fullmakt i original
- Skriftliga bevis som åberopas bör bifogas (kopia av beviset)

För en närmare beskrivning av ansökans utformning, se bifogat exempel på ansökan om stämning i avsnitt 4.

Ett **svaromål** skall, utöver de uppgifter som domstolen behöver för skriftväxlingen, innehålla

- De invändningar om rättegångshinder som svaranden vill göra (ex talan är väckt vid fel domstol)
- I vad mån kärandens yrkanden medges eller bestrids
- Om kärandens yrkande bestrids, grunden för detta med yttrande över de omständigheter som käranden grundar sin talan på (kommentar till kärandens påståenden) och med angivande av de omständigheter som svaranden vill anföra (grunden för bestridandet)
- Uppgift om de bevis som svaranden åberopar och om vad som skall styrkas med varje bevis
- Svaromålet skall vara egenhändigt undertecknat av svaranden (eller ombud)
- Om ombud är aktuellt skall även fullmakt i original bifogas
- Skriftliga bevis som åberopas bör bifogas (kopia av beviset)

För närmare beskrivning av svaromålets utformning, se bifogat exempel på svaromål i avsnitt 4.

Beträffande bevisning innebär det som angetts ovan följande.

För **skriftlig bevisning** skall man redovisa bevistema, d v s vad man vill bevisa med den skriftliga bevisningen. Skriftlig bevisning i form av ett kvitto anges lämpligen enligt följande:

Av käranden utfärdat kvitto daterat 2004-08-12 åberopas till styrkande av att betalning skett.

För **mundlig bevisning** skall anges förhørs- och bevistema, d v s vad parten eller vittnet skall höras om och vad man vill bevisa genom förhöret. Ett förhör med vittnet Jan Persson anges lämpligen enligt följande (märk att adressuppgifter m m skall lämnas).

Vittnet Jan Persson, Lugna Gatan 1, 123 45 LUGNSTAD, tel 0123-123 45, skall höras om vilka omdömen säljaren gav om bilen Volvo 744 med reg nr AAA 111 vid bilköpet den 1 januari 2005 till styrkande av att svaranden utfäst (garanterat) att bilen endast gått 8 000 mil.

4. EXEMPEL PÅ ANSÖKAN OM STÄMNING OCH SVAROMÅL

I det följande ges ett exempel på hur en ansökan om stämning och ett svaromål kan se ut. I exemplen ges vissa förtydliganden som kommentarer. Dessa skall

naturligtvis inte finnas med i ansökan om stämning resp svaromål när de lämnas in till rätten.

Exempel på ansökan om stämning

Ansökan om stämning

Domstol

X tingsrätt, Box 123, 123 45 ORTEN

Kärande

A Ason, 521312-1234, Borgenärsgatan 1, 123 45 ORTEN
Tfn 9123-13 25 97 123

Svarande

B Bson, 131312-0891, Gälldenärsgatan 2, 123 46 ORTEN
Tfn 9123-13 23 34 341

Saken

Fordran med anledning av uthyrning av villa

Yrkanden

Jag, A Ason, yrkar att tingsrätten förpliktar B Bson att till mig betala

1. Följande kapitalbelopp

- a) 5 000 kr avseende hyra för maj 2005,
- b) 5 000 kr avseende hyra för juni 2005 och
- c) 2 500 kr avseende hyra för tiden 05-07-01--15 jämte

2. Ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) på

- a) 5 000 kr från och med 05-05-01,
  - b) 5 000 kr från och med 05-06-01 och
  - c) 2 500 kr från och med 05-07-01,
- allt till dess betalning sker.

3. Jag yrkar även att tingsrätten förpliktar B Bson att ersätta mina rättegångskostnader med ett belopp som senare kommer att anges.

Kommentar: Som ett alternativ kan anges ett klart yrkande i kr och ören för rättegångskostnaderna om man redan vid tiden för ansökan om stämning vet hur stora kostnaderna blir. Märk att rätten till ersättning är begränsad enligt småmålsreglerna.

Grunden för mina yrkanden

Parterna slöt den 15 april 2005 ett hyresavtal, enligt vilket B Bson skulle hyra min villa under tiden maj - den 15 juli 2005. Enligt avtalet skulle B Bson erlægga en hyra om 5 000 kr per månad för månaderna maj och juni och 2 500 kr för hyrestiden i juli. Enligt avtalet förföll hyrorna till betalning den 1 maj, den 1 juni och den 1 juli 2005. B Bson har inte betalat någon hyra.

Bevisning

Hyresavtal per den 15 april 2005, se bilaga, åberopas till styrkande av att parterna ingått ett hyresavtal för ovan angiven tid, med ovannämnd hyra och med ovan angivna förfallotider för hyran.

Jag förbehåller mig rätten att åberopa ytterligare bevisning sedan jag fått del av B Bsons svaromål och hans bevisuppgift.

Orten 2005-07-17

A Ason

Bilaga

Kopia av hyresavtal

Exempel på svaromål

2005-09-17

Mål nr FT 12/05

Kommentar: fyll i det
målnummer som framgår av
stämningen**Svaromål**Domstol

X tingsrätt, Box 123, 123 45 ORTEN

KärandeA Ason, 521312-1234, Borgenärsgatan 1, 123 45 ORTEN
Tfn 9123-13 25 97 123SvarandeB Bson, 131312-0891, Gälldenärsgatan 2, 123 46 ORTEN
Tfn 9123-13 23 34 341Saken

Fordran med anledning av köp av motorcykel

Med anledning av A Asons ansökan om stämning får jag avlämna följande

Inställning

Jag bestrider A Asons yrkanden.

De belopp som A Ason angett vitsordas som skäliga i och för sig.

Kommentar: Ett vitsordande (= man har inte någon erinran mot det som motparten påstår i ett visst hänseende) är en konsekvens av den s k dispositionsprincipen. Den ger parterna en möjlighet att styra över vad processen skall omfatta. Fakta som parterna är överens om (vitsordade eller samstämmt angivna fakta) lägger domstolen till grund för domen utan att närmare granska dem. I förevarande fall, där de yrkade beloppen vitsordas, medför ett vitsordande att käranden inte behöver belasta processen med några närmare uträkningar av beloppen. Vitsordandet medför samtidigt att domstolen, om den finner att käranden i övrigt förmått styrka sin talan, dömer ut det yrkade beloppet utan att närmare kontrollräkna eller granska riktigheten av beloppet som sådant.

Grunden för min inställning

De omständigheter som A Ason redovisat beträffande köpet av en motorcykel vitsordas. Däremot bestrids de uppgifter som A Ason lämnat angående vad som hänt efter köpet.

Tvärt emot vad A Ason påstått har jag den 1 juli 2005, inom avtalad tid, betalat hela köpeskillingen. Jag har inte gjort några tilläggsbeställningar och inte heller mottagit den av A Ason angivna sidovagnen.

Bevisning

Av A Ason per den 1 juli 2005 utfärdat kvitto åberopas till styrkande av att jag erlagt full likvid.

Jag förbehåller mig rätten att åberopa ytterligare bevisning sedan jag fått del av A Asons yttrande över svaromålet och hans eventuella komplettering av sin bevisuppgift.

Orten 2005-09-17

B Bson

Bilaga

Kopia av kvitto

VILLAÄGARNAS JURISTBYRÅ -experten på privatjuridik

Villaägarnas Juristbyrå för processer och upprättar handlingar. Gör dina privata affärer och ditt privatliv tryggare. Byrån ägs helt av Villaägarnas Riksförbund.

Medlemsrabatt 25 procent.

Lågt arvode gör att ditt rättsskydd räcker längre. Du når Juristbyrån på 010-750 01 00 eller juristbyra@villaagarna.se

VILLAÄGARNAS FRIA RÅDGIVNING -kostnadsfri rådgivning till alla medlemmar

Alla medlemmar har tillgång till **fri rådgivning** i de flesta villaägarfrågor, t.ex. fastighetsrätt, bygglov, familjerätt, köprätt, boendeekonomi, samfällighetsföreningar, trädgårdar, fastighetsmäklare, byggnadsteknik, arkitektur, energi, plan- och byggfrågor, byggnadsteknik, geologi, byggnadsskador samt VVS.

Kontakta oss på 010-750 01 00 eller via frågeformuläret på villaagarna.se

